

Artur Badach

Bernardo Bellotto –
od Wenecji do Drezna

Bernardo Bellotto –
from Venice to Dresden

Bernardo Bellotto urodził się w Wenecji 29 maja 1722 r. Na chrzcie otrzymał imiona Bernardo Francesco Paolo Ernesto. Jego rodzicami byli Lorenzo Bellotto i Fiorenza Domenica Canal, córka scenografa i wykonawcy dekoracji teatralnych Bernarda Canala oraz siostra Giovanniego Antonia Canala zwanego Canalettem (1697–1768), cenionego malarza i rysownika, zapamiętanego przede wszystkim jako autor licznych widoków Wenecji. To właśnie w pracowni brata swojej matki młody Bernardo – w latach ok. 1735–1743 – będzie uczył się zawodu.

Zgodnie z przyjętą praktyką uczniowi powierzano najpierw rysowanie, przygotowywanie akwafort, a później płócien olejnych. Rysunki Bellotta powstałe w okresie nauki u wuja dowodzą, że młody artysta powtarzał początkowo te same ujęcia (budynków, ulic, kanałów), które odnaleźć można na obrazach Antonia Canala. Wuj, sam doskonale posługujący się *camera obscura*, na pewno wprowadził też siostrzeńca w tajniki obsługi tego urządzenia, pozwalającego na bardziej realistyczne przedstawienia budynków i innych obiektów, ale i na korygowanie widoków perspektywicznych¹. To wreszcie w okresie spędzonym w pracowni brata matki Bernardo miał okazję przekonać się, jak ważną rolę w procesie promowania własnej twórczości artystycznej mogą odgrywać ryciny powtarzające kompozycje malarskie².

W czasie nauki u wuja Bellotto opanował styl i technikę malowania Antonia Canala w takim stopniu, że niektórzy, tak współcześni, jak potomni, mieli kłopoty z rozróżnianiem niektórych dzieł obu twórców³. Dodajmy także, że już od początku lat 40. artysta, podpisując obrazy, używał również przydomku swojego nauczyciela i oznaczał je np. w ten sposób: BERNARDO.BELLOTTO / DETTO / CANALETTO / E. ANNO. 1747. / IN DRESDEN⁴. Takie brzmienie sygnatury miało wskazywać na bliski związek Bellotta z wujem, w którego warsztacie się wykształcił, ale mogło się jednocześnie przyczynić do większego zainteresowania potencjalnych nabywców dziełami mało jeszcze znanego w tym czasie malarza⁵.

W wieku 16 lat Bernardo został przyjęty do Fraglia dei Pittori (Bractwa Malarzy), w którego spisach będzie figurował do 1743 r.

1 T. Wagener, *Bernardo Bellotto, called Canaletto. A Venetian Look at central Europe*, w: *Canaletto. Bernardo Bellotto paints Europe*, kat. wyst., red. A. Schumacher, Munich 2014, s. 115.

2 *Ibidem*.

3 S. Kozakiewicz, *Bernardo Bellotto*, t. 1, London 1972, s. 15.

4 Sygnatura umieszczona na obrazie *Drezno z prawego brzegu Łaby powyżej Mostu Augusta z 1747 r.* Za: A. Henning, *Bernardo Bellotto pittore di corte della Dresda di re Augusto III*, w: *Bernardo Bellotto. Il Canaletto delle corti europee*, kat. wyst., red. D. Succi, Venezia 2011, s. 104 oraz przyp. 4.

5 Henning, *op.cit.*

Bellotto was born in Venice on 29 May 1722 and baptised Bernardo Francesco Paolo Ernesto. His parents were Lorenzo Bellotto and Fiorenza Domenica Canal, the daughter of set designer and theatre decorator Bernardo Canal and sister of Giovanni Antonio Canal, called Canaletto (1697–1768), an esteemed painter and draughtsman remembered mainly for his many vedute of Venice. It was in his uncle's workshop that the young Bernardo would learn his craft in the years 1735–1743.

As was customary at the time, the student was first entrusted with making drawings and preparing etchings before being allowed to paint in oil. The drawings Bellotto made under his uncle's tutelage show him repeating views (of buildings, streets, canals) painted earlier by his mentor. Being an expert user of the camera obscura, the master surely would have taught his nephew the secrets of the device, which helped in achieving a more realistic representation of buildings and other structures and made it possible to fine-tune perspective¹. It was also during his time spent in the studio of his mother's brother that Bernardo learned about the importance of print reproductions of original paintings as a means of promoting oneself as an artist².

In his time under Canaletto, Bellotto mastered his uncle's style and technique to such a degree that some—contemporaries as well as later observers—had trouble distinguishing certain works by the two artists³. Let us also note that by the early 1740s, the artist had begun using his master's moniker on his canvasses, signing them in the following manner: BERNARDO.BELLOTTO / DETTO / CANALETTO / E. ANNO. 1747. / IN DRESDEN⁴. While Bellotto likely intended to emphasise his close ties with his uncle and master by formulating his signature in such a way, it may also have been a strategy to pique potential buyers' interest in the work of the still fledgling artist⁵.

At the age of sixteen, Bernardo was granted admission to the Fraglia dei Pittori (Fraternity of Painters), in which records he will continue to appear until 1743.

1 T. Wagener, *Bernardo Bellotto, called Canaletto. A Venetian Look at central Europe*, in: *Canaletto. Bernardo Bellotto paints Europe*, ed. A. Schumacher, exh. cat., Munich 2014, p. 115.

2 *Ibid.*

3 S. Kozakiewicz, *Bernardo Bellotto*, v. 1, London 1972, p. 15.

4 This signature appears on *Dresden from the Right Bank of the Elbe above the Augustus Bridge from 1747*. Cited in A. Henning, *Bernardo Bellotto pittore di corte della Dresda di re Augusto III*, in: *Bernardo Bellotto. Il Canaletto delle corti europee*, ed. D. Succi, exh. cat., Venezia 2011, p. 104, fn. 4.

5 Henning, *op.cit.*

1

Jeden z najbardziej znanych obrazów stworzonych przez Bellotto w rodzinnej Wenecji ukazuje początek głównej arterii wodnej miasta – Canal Grande

One of the most famous paintings Bellotto made in his home city of Venice shows the beginning of the city's main water artery – the Grand Canal

